

Łucziewicz, Piotr

"Na granicach antycznego świata" - Międzynarodowa konferencja naukowa w Rzeszowie

Archeologia Polski Środkowowschodniej 3, 327-328

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PIOTR ŁUCZKIEWICZ

**„NA GRANICACH ANTYCZNEGO ŚWIATA”
MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA W RZESZOWIE**

W dniach od 20 do 21 listopada 1997 r. odbyła się w Rzeszowie międzynarodowa konferencja naukowa „*Na granicach antycznego świata. Sytuacja kulturowa w południowo - wschodniej Polsce i regionach sąsiednich w młodszym okresie przedrzymskim i okresie rzymskim*”. Została ona zorganizowana przez Muzeum Okręgowe w Rzeszowie oraz Katedrę Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W konferencji uczestniczyło ponad 50 naukowców z Polski, Ukrainy, Czech, Rumunii, jak również liczna reprezentacja studentów z Lublina, Krakowa oraz Warszawy. Wypada w tym miejscu wyrazić głęboki żal, że z przyczyn niezależnych od organizatorów nie przybyła niestety część zaproszonych archeologów ukraińskich: dr D. N. Kozak, dr B. Cyhyłyk oraz mgr I. Hereta. Wygłoszono ogółem 23 referaty. Obradom poszczególnych sesji przewodniczyli kolejno: prof. dr hab. G. Domański, prof. dr hab. M. Gedl, prof. dr hab. Z. Woźniak, prof. dr hab. M. Mączyńska.

Na początku sesji I mgr A. Muzyczuk (Krosno) przedstawiła problem osadnictwa celtyckiego na Podkarpaciu. Z uwagi na wciąż jeszcze bardzo małą liczbę przebadanych archeologicznie obiektów oraz pozyskiwanie większości materiałów z badań powierzchniowych, skala i chronologia tego osadnictwa wymagają dalszych intensywnych studiów. Dr hab. R. Madyda-Legutko (Kraków) omówiła sytuację kulturową we wczesnym okresie rzymskim w polskich Karpatach. Strefy kulturowe w młodszym okresie przedrzymskim i okresie rzymskim na łuku Karpat przedstawił w swym wystąpieniu dr hab. A. Kokowski (Lublin). Niezwykle dyskusyjny referat przedstawił mgr M. Olędzki (Łódź). Analizując materiały kultury przeworskiej czy też szeroko rozumiane „wandalskie” z dorzecza górnej Cisy, postuluje on na podstawie częstego występowania w lokalnym środowisku ceramiki toczzonej na kole oraz zdobionej ornamentem stempelkowym konieczność wydzielenia nowej jednostki kulturowej. Stan badań nad monetą rzymską na terenie Polski południowo-wschodniej przedstawił prof. dr hab. L. Morawiecki (Rzeszów). Dr J. Janowski (Krosno) omówił rolę przełęczycy zachodniokarpackich w młodszym okresie przedrzymskim i okresie rzymskim.

Referaty wygłoszone podczas sesji II koncentrowały się przede wszystkim na zagadnieniach bazy źródłowej. Mgr W. Poradyło (Przemyśl) zaprezentował mate-

riały z datowanej na czasy około przełomu er osady w Medyce. Mgr P. Łuczkiwicz (Lublin) przedstawił szczegółową analizę brązowego okucia pochwy miecza z grobu nr 3 z Hryniowa, obw. lwowski. Zdaniem autora jest to unikatowy wytwór sztuki trackiej, którego warsztatu nie da się jednak w chwili obecnej dokładniej zlokalizować. Mgr J. Podgórska-Czopek (Rzeszów) omówiła osadę kultury przeworskiej z Otałęży, woj. rzeszowskie. Podobną problematyką zajął się również mgr P. Mitura (Rzeszów), prezentując materiały z osady kultury przeworskiej w Mielcu. Mgr mgr J. Okoński i A. Szpunar (Tarnów) przedstawili w swym wystąpieniu materiały z osady w Tarnowcu, szczególną uwagę zwracając na chaty datowane zapinkami A.43, A.84 i A.154.

Obrady sesji III otworzyły dwa referaty dotyczące kultury kurhanów karpackich. Aktualny stan badań nad tą kulturą na Ukrainie podsumowała dr L. Vakulenko (Kijów). Dr V. Mihailescu-Birliba (Jassy) przedstawił referat dotyczący kultury kurhanów karpackich w Rumunii. Mgr B. Stroceń omówił osadę z miejscowości Kobylja, datowaną na późny okres rzymski. Prof. dr hab. M. Mączyńska (Łódź) przedstawiła szczególnie interesujące zagadnienie końca kultury przeworskiej i jego konsekwencji dla południowo-wschodniej Polski. Znakomitym uzupełnieniem jej referatu było wystąpienie prof. dr hab. M. Parczewskiego (Kraków), dotyczące ziem Polski południowo-wschodniej na przełomie starożytności i średniowiecza. Przedstawiony w nim został problem, na ile zachodzące zmiany były kontynuacją w sensie przeżywania się elementów dawniejszego podłoża kulturowego, a na ile gwałtownym przejściem z jednej jakości etnicznej i kulturowej w drugą. W obydwu referatach wspomniane zostały częściowo te same materiały (np. Góra Birów), widziane jednak z dwóch różnych perspektyw badawczych - „późnorzymskiej”, reprezentowanej przez prof. Mączyńską, oraz „wczesnośredniowiecznej” prof. Parczewskiego. Na zakończenie sesji III mgr J. Podgórska-Czopek i dr S. Czopek (Rzeszów) omówili najnowsze badania na osadzie z przełomu starożytności i wczesnego średniowiecza w Grodzisku Dolnym (woj. rzeszowskie).

Obrady sesji IV skoncentrowały się głównie na problematyce osadnictwa kultury przeworskiej w południowo-wschodniej Polsce. Mgr mgr J. Okoński i J. Kordecki (Tarnów) omówili mikroregion osadniczy kultury przeworskiej na prawobrzeżu dolnego biegu Raby. Mgr

A. Gruszczyński (Rzeszów) przedstawił na tle osadnictwa w regionie rzeszowskim datowaną na IV i V w. osadę ze Świlczy. Sytuację kulturową w rejonie Dołów Jasielsko-Sanockich w okresie rzymskim zaprezentowali mgr mgr J. Ginalski i A. Muzyczuk (Krosno). Mgr A. Koperski (Przemyśl) zajął się zagadnieniem osadnictwa kultury przeworskiej w mikroregionie przemyskim. Mgr W. Poradyło (Przemyśl) przedstawił w swym wystąpieniu osadę kultury przeworskiej w Nehrybce, woj. przemyskie. Na zakończenie obrad mgr G. Kiferling (Kraków) omówił pokrótce zabytki z okresu wpływów rzymskich, znajdujące się w zbiorach Muzeum w Jarosławiu.

Konferencja umożliwiła uczestnikom dogłębne zapoznanie się z sytuacją kulturową w południowo-wschodniej Polsce w młodszym okresie przedrzymskim i okre-

sie rzymskim, pozwoliła również na wgląd w najnowsze, często niepublikowane jeszcze badania licznych archeologów i ośrodków naukowych. Dla uzyskania pełnego obrazu omawianych zagadnień zabrakło jednak archeologów z Ukrainy. Wyniki prowadzonych przez nich badań oraz konfrontacja ich osiągnięć z tematami przedstawionymi przez uczestników konferencji wniosłyby wiele nowego do rekonstrukcji procesów kulturowych zachodzących na omawianym obszarze. Tym niemniej, za duży sukces organizatorów należy uznać fakt zgromadzenia tak licznej reprezentacji specjalistów z różnych ośrodków i przedstawienia niezmiernie interesujących referatów. Dorobek konferencji będzie stanowił doskonałą podstawę dla dalszych badań nad przemianami kulturowymi w południowo-wschodniej Polsce w młodszym okresie przedrzymskim i okresie rzymskim.

Katedra Archeologii UMCS w Lublinie